

A9-0170/2020

29.9.2020

PRANEŠIMAS

dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo
sukūrimo
(2020/2072(INL))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Michal Šimečka

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 46 straipsnis)

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS	12
AIŠKINAMOJI DALIS	18
TEISĖS REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ.....	20
KONSTITUCINIŲ REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ.....	27
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	34
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	35

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo (2020/2072(INL))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 295 straipsnį,
- atsižvelgdamas ypač į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 dalį, 3 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, 4 straipsnio 3 dalį ir 5, 6, 7 ir 11 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) straipsnius, susijusius su pagarba demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms, jų rėmimu ir apsauga Sąjungoje, įskaitant SESV 70, 258, 259, 260, 263 ir 265 straipsnius,
- atsižvelgdamas į prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtus Protokolus Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje ir Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Teismo praktiką,
- atsižvelgdamas į Kopenhagos kriterijus ir Sąjungos teisyną (*acquis*), kurį turi įgyvendinti šalis kandidatė, pageidaujanti įstoti į Sąjungą,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų dokumentus dėl žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos, Jungtinių Tautų visuotinio periodinio vertinimo rekomendacijas ir ataskaitas ir Jungtinių Tautų sutartimis įsteigtų organų teisės praktiką bei Žmogaus teisių tarybos specialiąsias procedūras,
- atsižvelgdamas į 1999 m. kovo 8 d. Jungtinių Tautų deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų,
- atsižvelgdamas į Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro, Vyriausiojo tautinių mažumų reikalų komisaro, atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais ir kitų Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) organų rekomendacijas ir ataskaitas,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (EŽTK), Europos socialinę chartiją, Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) praktiką, Europos socialinių teisių komiteto praktiką, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos, Ministrų Komiteto, žmogaus teisių komisaro, Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija, Kovos su diskriminacija, įvairovės ir įtraukties iniciatyvinio komiteto, Venecijos komisijos ir kitų Europos Tarybos organų konvencijas, rekomendacijas, rezoliucijas ir pranešimus,

- atsižvelgdamas į 2007 m. gegužės 23 d. Europos Tarybos ir Europos Sąjungos susitarimo memorandumą,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją,
- atsižvelgdamas į susitarimą, kuriuo įsteigiama Kovos su korupcija valstybių grupė,
- atsižvelgdami į Venecijos komisijos 2016 m. kovo 18 d. 106-oje plenarinėje sesijoje priimtą teisinės valstybės kontrolinį sąrašą,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos 2020 m. balandžio 7 d. priemonių rinkinį valstybėms narėms „Demokratijos ir teisinės valstybės principų laikymasis ir žmogaus teisių paisymas COVID-19 sveikatos krizės metu“,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos platformos, skirtos žurnalistikos apsaugai ir žurnalistų saugumui skatinti, organizacijų partnerių 2020 m. metinę ataskaitą,
- atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 17 d. Komisijos komunikatą „Teisinės valstybės principo stiprinimas Sąjungoje. Veiksmų planas“ (COM(2019)0343),
- atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatą dėl 2020 m. Komisijos darbo programos (COM(2020)0037) ir į 2020 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikatą dėl patikslintos 2020 m. Komisijos darbo programos (COM(2020)0440),
- atsižvelgdamas į Europos Komisijos paskelbtą 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinę,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 19 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę „Tolesnis teisinės valstybės stiprinimas Sąjungoje. Esama padėtis ir galimi tolesni veiksmai“, kurioje pasiūlyta įsteigti metinį forumą pagrindinių teisių ir teisinės valstybės klausimais,
- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio mėn. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto grupės dėl pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principų pranešimą „Nacionaliniai pokyčiai pilietinės visuomenės aspektu 2018–2019 m.“,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitą „Žmogaus teisių srityje ES veikiančių pilietinės visuomenės organizacijų patiriamos problemos“, paskelbtą 2018 m. sausio 17 d., ir į kitas šios agentūros ataskaitas bei duomenis,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. paskelbtą Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) pranešimą „Pekinas + 25: penktoji Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo ES valstybėse narėse peržiūra“ („Beijing +25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States“),
- atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 16 d. Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių išvadas dėl teisinės valstybės principų laikymosi užtikrinimo,

- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo¹,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 19 d. rezoliuciją dėl poreikio parengti Europos vertybių priemonę siekiant remti pilietinės visuomenės organizacijas, remiančias pagrindines vertybes Europos Sąjungoje vietos ir nacionaliniu lygmeniu²,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. balandžio 17 d. teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Teisių ir vertybių programos³,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl poreikio sukurti visapusišką ES mechanizmą, skirtą demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms apsaugoti⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2017 m.⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 13 d. rezoliuciją dėl priešiškos reakcijos į moterų teises ir lyčių lygybę ES⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 28 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės ir kovos su korupcija ES, ypač Maltoje ir Slovakijoje⁷,
- atsižvelgdamas į savo 2019 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl LGBTI asmenų viešo diskriminavimo ir prieš juos nukreiptos neapykantos retorikos, įskaitant zonas be LGBTI asmenų⁸,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl metinės žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje 2018 m. ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje ataskaitos⁹,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį vykstančių klausymų dėl Lenkijos ir Vengrijos¹⁰,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. balandžio 17 d. rezoliuciją dėl suderintų ES veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais¹¹,
- atsižvelgdamas į bendras pilietinės visuomenės organizacijos rekomendacijas „Nuo projekto iki pėdsako: Žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo apsauga taikant Europos teisinės valstybės mechanizmą“, 2020 m. balandžio mėn.,

---

¹ OL C 215, 2018 6 19, p. 162.

² OL C 390, 2019 11 18, p. 117.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0407.

⁴ Priimti tekstai, P8_TA(2018)0456.

⁵ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0032.

⁶ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0111.

⁷ Priimti tekstai, P8_TA(2019)0328.

⁸ Priimti tekstai, P9_TA(2019)0101.

⁹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0007.

¹⁰ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0014.

¹¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0054.

- atsižvelgdamas į Europos nacionalinių žmogaus teisių institucijų tinklo 2020 m. gegužės 11 d. ataskaitą „Teisinės valstybės principas Europos Sąjungoje“,
  - atsižvelgdamas į Žmogaus teisių ir demokratijos tinklo ES vidaus politikos žmogaus teisių srityje darbo grupės 2020 m. gegužės 4 d. dokumentus, pateiktus Europos Komisijai, kuri rengdama 2020 m. ataskaitą dėl teisinės valstybės, vykdė konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais,
  - atsižvelgdamas į savo Europos pridėtinės vertės vertinimą, pridėtą prie 2016 m. spalio mėn. teisėkūros pranešimo savo iniciatyva dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo,
  - atsižvelgdamas į Parlamento 2020 m. balandžio mėn. atliktą pirminį ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo Europos pridėtinės vertės vertinimą,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 46, 54 ir 148 straipsnius,
  - atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto ir Teisės reikalų komiteto nuomones,
  - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A9-0170/2020),
- A. kadangi Sąjunga grindžiama tokiomis vertybėmis kaip pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisinė valstybė ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises – taip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje; kadangi šios vertybės yra bendros valstybėms narėms ir visos valstybės narės laisva valia įsipareigojo jų laikytis; kadangi demokratija, teisinė valstybė ir pagrindinės teisės yra vienas kitą stiprinančios vertybės;
  - B. kadangi Sąjunga savo stojimo kriterijuose nustatė, kad narystei Sąjungoje būtina, jog šalyje kandidatėje būtų sukurtos stabilios institucijos, užtikrinančios demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą; vis dėlto pažymi, kad Sąjunga neturi veiksmingų priemonių, užtikrinančių šių kriterijų vykdymą valstybei įstojus į Sąjungą;
  - C. kadangi per praėjusį dešimtmetį keliose valstybėse narėse įvykdyti įžūlūs išpuoliai prieš Sąjungos vertybes; kadangi Parlamentas nuo 2011 m. ne kartą atkreipė dėmesį į šiuos nerimą keliančius pokyčius savo rezoliucijose, be kita ko 2018 m. buvo inicijuota procedūra pagal ES sutarties 7 straipsnį; kadangi nuo 2016 m. Parlamentas ragina vykdyti išsamią, prevencinę ir įrodymais pagrįstą šios srities stebėseną taikant ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą;
  - D. kadangi pažeidžiant ES sutarties 2 straipsnyje nustatytas Sąjungos vertybes ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartijos) 21 straipsnyje nurodytą teisę į nediskriminavimą, pažeidžiamų grupių, tokių kaip moterys, neįgalieji romų tautybės asmenys ir LGBTI asmenys, vyresnio amžiaus žmonės, teisės kai kuriose valstybėse narėse vis dar nėra visapusiškai gerbiamos ir tokios grupės nėra visapusiškai apsaugotos nuo neapykantos ir diskriminacijos; kadangi dėl COVID-19 pandemijos pritaikytos neatidėliotinos priemonės, dar labiau apribojusios pagrindines teises ir susilpninusios demokratinę stabdžių ir atsvarų sistemą;

- E. kadangi apie 10 proc. Sąjungos piliečių priklauso tautinėms mažumoms; kadangi pagarba mažumų teisėms yra neatsiejama Sąjungos vertybių, išdėstytų ES sutarties 2 straipsnyje, dalis; kadangi mažumos prisideda prie Sąjungos kultūrų ir kalbų įvairovės; kadangi nėra Sąjungos teisinės sistemos, pagal kurią būtų užtikrinamos ir stebimos mažumų teisės;
- F. kadangi dėl ES sutarties 2 straipsnyje nurodytų vertybių pažeidimų be deramo atsako ir pasekmių Europos lygmeniu silpnėja Europos projekto sanglauda, visų Sąjungos piliečių teisės ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas;
- G. kadangi korupcija kelia didelę grėsmę demokratijai, teisinei valstybei ir sąžiningam elgesiui su visais piliečiais;
- H. kadangi nepriklausoma žurnalistika ir galimybė gauti pliuralistinės informacijos yra pagrindiniai demokratijos ramsčiai; kadangi nebuvo pakankamai tvirtai reaguojama į nerimą keliančios žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo Sąjungoje klausimą; kadangi pilietinė visuomenė yra būtina norint, kad demokratijas klestėtų; kadangi dėl mažėjančios pilietinės visuomenės erdvės daroma daugiau demokratijos, teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių pažeidimų; kadangi Sąjungos institucijos palaiko atvirą, skaidrų ir nuolatinį dialogą su atstovaujamosiomis asociacijomis ir pilietine visuomene visais lygmenimis;
- I. kadangi nacionalinių teisingumo sistemų nepriklausomumas, kokybė ir veiksmingumas yra labai svarbūs siekiant užtikrinti veiksmingą teisingumą; kadangi galimybė gauti teisinę pagalbą ir teismo mokesčių dydis gali turėti didelį poveikį teisei kreiptis į teismą; Kadangi Chartijos teisinė galia tokia pati kaip ir Sutarčių; kadangi, kaip teigia Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, valstybių narių teisminės institucijos Chartiją taiko tik įgyvendindamos Sąjungos teisės aktus, tačiau puoselėjant bendrą teisinę, teismų ir teisinės valstybės kultūrą svarbu, kad visada būtų atsižvelgiama į Chartijoje įtvirtintas teises;
- J. kadangi Komisija rengiasi paskelbti 2020 m. metinę ataskaitą dėl teisinės valstybės, po to bus parengta Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo strategija ir Europos demokratijos veiksmų planas;
- K. kadangi kai tik bus priimtas reglamentas dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, jis taps nepamainoma priemone užtikrinant teisinės valstybės principą Sąjungoje;
- L. kadangi vykdant visus stebėsenos mechanizmus turi aktyviai dalyvauti suinteresuotieji subjektai, veikiantys demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių apsaugos ir rėmimo srityje, įskaitant pilietinę visuomenę, Europos Tarybos ir Jungtinių Tautų įstaigas, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą, nacionalines žmogaus teisių institucijas, atitinkamas valdžios institucijas ir profesines sąjungas, padedančias teisminėms institucijoms vykdyti nepriklausomą teisingumą; kadangi dėl to pilietinei visuomenei reikalingas atitinkamas Sąjungos finansavimas, visų pirma įgyvendinant Teisingumo programą ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą;
- M. kadangi būtina stiprinti ir racionalizuoti esamus mechanizmus ir sukurti veiksmingą mechanizmą siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje būtų laikomasi Sutartyse įtvirtintų

principų ir vertybių;

- N. kadangi trys institucijos – Parlamentas, Komisija ir Taryba – neviršydamos Sutartimis joms suteiktų įgaliojimų, dalijasi politine atsakomybe remiant Sąjungos vertybes; kadangi pagal tarpinstitucinį susitarimą, kurio teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 295 straipsnis, būtų užtikrinta tvarka, būtina siekiant palengvinti šių trijų institucijų bendradarbiavimą šioje srityje; kadangi pagal SESV 295 straipsnį bet kuri iš trijų institucijų gali pasiūlyti sudaryti tokį susitarimą;
1. pabrėžia, kad Sąjunga nedelsdama turi parengti tvirtą; išsamią ir konstruktyvią demokratijos, teisinės valstybės ir visų savo piliečių pagrindinių teisių veiksmingos apsaugos ir stiprinimo darbotvarkę; primygtinai reikalauja, kad Sąjunga ir toliau kovotų už laisvę ir teisingumą Europoje ir pasaulyje;
  2. įspėja, kad Sąjunga susiduria su precedento neturinčia ir stiprėjančia pamatinių vertybių krize, kuri kelia grėsmę Sąjungos, kaip demokratinio taikos projekto, ilgalaikiam išlikimui; yra labai susirūpinęs dėl augančių ir įsigalėjusių autokratiškos ir neliberalios srovių, dar labiau sustiprėjusių dėl COVID-19 pandemijos ir ekonomikos nuosmukio, taip pat dėl korupcijos, dezinformacijos ir korupcinio valstybės užvaldymo kai kuriose valstybėse narėse; pabrėžia, kad dėl šių tendencijų kyla pavojus Sąjungos teisinės tvarkos sanglaudai, visų jos piliečių pagrindinių teisių apsaugai, bendrosios rinkos veikimui, bendros politikos veiksmingumui ir tarptautiniam patikimumui;
  3. primena, kad Sąjunga vis dar struktūriškai nepajėgi kovoti su demokratijos, pagrindinių teisių ir teisinės valstybės padėties blogėjimu ir pažeidimais valstybėse narėse; apgailestauja dėl to, kad Taryba nesugebėjo padaryti reikšmingos pažangos pagal pradėtas ES sutarties 7 straipsnio procedūras užtikrindama pagarbą Sąjungos vertybėms; pažymi, kad dėl to, jog Taryba nepavyksta veiksmingai taikyti ES sutarties 7 straipsnio nuostatų, iš tiesų sudaromos sąlygos nuolat nukrypti nuo ES sutarties 2 straipsnyje numatytų vertybių; susirūpinęs pastebi, kad Sąjungos priemonių rinkinys šioje srityje yra nenuoseklus ir ragina jį supaprastinti ir tinkamai įgyvendinti;
  4. teigiamai vertina Komisijos darbą rengiant metinę ataskaitą dėl teisinės valstybės; palankiai vertina tai, kad metinis vertinimas apima ne tik teisinės valstybės principą, bet ir korupciją bei žiniasklaidos laisvę; tačiau pažymi, kad jis neapima demokratijos ir pagrindinių teisių klausimų; ypač apgailestauja dėl to, kad į procedūrą neįtraukta asociacijų laisvė ir pilietinės visuomenės galimybių sumažinimas; susirūpinęs pabrėžia, kad, pažeidžiant ES sutarties 2 straipsnyje nustatytas Sąjungos vertybes, kai kuriose valstybėse narėse pažeidžiamų grupių, įskaitant moteris, neįgaliuosius, romų tautybės asmenis ir LGBTI asmenis, vyresnio amžiaus žmones, teisės vis dar nėra visapusiškai gerbiamos ir tokios grupės nėra visapusiškai apsaugotos nuo neapykantos ir diskriminacijos; primena, kad Parlamentas ne kartą ragino sukurti stebėsenos mechanizmą, kuris apimtų visą ES sutarties 2 straipsnio taikymo sritį; pakartoja, kad būtinas objektyvus ir įrodymais pagrįstas stebėsenos mechanizmas, įtvirtintas privalomame teisės akte, pagal kurį trys institucijos vykdytų skaidrų reglamentuotą procesą ir kuriame būtų aiškiai apibrėžta atsakomybė, taigi Sąjungos vertybių apsauga ir rėmimas taptų nuolatine ir matoma Sąjungos darbotvarkės dalimi;
  5. siūlo remiantis Parlamento 2016 m. pasiūlymu ir Komisijos metine ataskaita dėl teisinės

valstybės sukurti ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą (toliau – mechanizmas), kurį reglamentuotų tarpinstitucinis trijų institucijų susitarimas, sudarytų metinis Sąjungos vertybių stebėsenos ciklas, kuris apimtų visus ES sutarties 2 straipsnio aspektus ir būtų taikomas visoms valstybėms narėms vienodai, objektyviai ir teisingai, kartu laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų;

6. pabrėžia, kad į metinį stebėsenos ciklą turi būti įtrauktos aiškios rekomendacijos konkrečioms šalims, jų įgyvendinimo terminai ir tikslai, kurie būtų kitų metų metinių ataskaitų arba neatidėliotinių ataskaitų dalis; pabrėžia, kad neįgyvendinus rekomendacijų turi būti numatytos konkrečios Sąjungos vykdymo užtikrinimo priemonės, įskaitant procedūras pagal ES sutarties 7 straipsnį, pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir biudžeto sąlygas, kai jos įsigalios; atkreipia dėmesį į tai, kad rekomendacijomis turėtų būti siekiama ne tik atlyginti pažeidimų žalą, bet ir skatinti politiką, pagal kurią piliečiai galėtų naudotis Sąjungos teisėmis ir vertybėmis;
7. pabrėžia, kad mechanizmu turėtų būti apibendrintos ir pakeistos esamos priemonės, visų pirma metinė ataskaita dėl teisinės valstybės, Komisijos teisinės valstybės priemonės, Komisijos Pagrindinių teisių chartijos taikymo ataskaita, Tarybos dialogas teisinės valstybės klausimais ir bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmas (BTM), kartu didinant papildomumą ir suderinamumą su kitomis turimomis priemonėmis, įskaitant procedūras pagal ES sutarties 7 straipsnį, pažeidimų nagrinėjimo procedūrą, biudžeto sąlygas, kai jos įsigalios; mano, kad trys institucijos, atlikdamos vertinimą siekiant ES sutarties 7 straipsnio ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2020/xxxx dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų¹² tikslų, turėtų remtis metinio stebėsenos ciklo išvadomis; pabrėžia, kad turi būti gerbiami kiekvienos iš trijų institucijų vaidmenys ir prerogatyvos ;
8. pabrėžia, kad teismų nepriklausomumas yra neatskiriama teismų sprendimų priėmimo proceso dalis ir reikalavimas, kylantis iš ES sutarties 19 straipsnyje nustatyto veiksmingos teisinės apsaugos principo; yra susirūpinęs dėl to, kad pastarojo meto išpuoliais prieš teisinę valstybę labiausiai buvo siekiama pakenkti teismų nepriklausomumui ir pabrėžia, kad visi nacionaliniai teismai yra ir Europos Sąjungos teismai; primygtinai ragina Komisiją panaudoti visas turimas priemones prieš bet kokius valstybių narių vyriausybių bandymus kelti pavojų teisminių institucijų nepriklausomumui ir laiku informuoti Parlamentą apie tokią padėtį;
9. primena, kad pagal ES sutarties 6 straipsnio 2 dalį Sąjungos prisijungimas prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos yra teisinis įsipareigojimas; pakartoja, kad reikia nedelsiant pabaigti prisijungimo procesą siekiant užtikrinti nuoseklią žmogaus teisių apsaugos sistemą visoje Europoje ir toliau stiprinti pagrindinių teisių ir laisvių apsaugą Sąjungoje; ragina Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant visiškai įgyvendinti Sutartis ir nederamai nedelsiant užbaigti prisijungimo procesą;
10. primena, kad pilietinė visuomenė, nacionalinės žmogaus teisių institucijos, lygybės įstaigos ir kiti susiję subjektai atlieka labai svarbų vaidmenį visais metinio stebėsenos ciklo etapais – pradedant informacijos pateikimu ir baigiant įgyvendinimo palengvinimu ir stebėseną; pabrėžia, kad reikia užtikrinti žmogaus teisių gynėjų ir pranešimus teikiančių

¹² [vietoje xxxx tekste įrašyti galutinį 2018/136 (COD) numerį ir teisingą OL nuorodą išnašoje] OL C....., p...

subjektų apsaugą tiek nacionaliniu, tiek Sąjungos lygmenimis, taip pat prireikus apsaugą nuo piktnaudžiavimo teismo veiksmais, kartu skiriant tinkamą finansavimą visais lygmenimis; atsižvelgdamas į tai ragina atliktus išsamų poveikio vertinimą parengti Europos asociacijų bei ne pelno organizacijų statutą; pabrėžia informatorių indėlį užtikrinant teisinę valstybę ir kovojant su korupcija; ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip perkeliama ir taikoma 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos¹³; atkreipia dėmesį į tai, kad nacionalinių žmogaus teisių institucijų akreditavimo būklė ir pilietinės visuomenės erdvė savaime gali būti vertinimo rodikliai; ragina nacionalinius parlamentus rengti viešas diskusijas ir priimti pozicijas dėl stebėsenos ciklo rezultatų; pabrėžia, kad teisingumo srities specialistų mokymas yra labai svarbus siekiant tinkamai įgyvendinti ir taikyti Sąjungos teisę ir taip visoje Sąjungoje stiprinti bendrą teisinę kultūrą; mano, kad būsimoje Europos teisėjų mokymo strategijoje daugiau dėmesio turi būti skiriama teisinės valstybės ir teismų nepriklausomumo skatinimui ir į ją turi būti įtrauktas mokymas įgūdžių ir neteisinių klausimais, kad teisėjai būtų geriau pasirengę atlaikyti netinkamą spaudimą; ragina Komisiją ir valstybes nares toliau skatinti teismų ir praktikuojančių teisininkų dialogą ir sudaryti jam palankesnes sąlygas skatinant reguliarių keitimųsi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, kad būtų stiprinama ir plėtojama Sąjungos teisingumo erdvė, grindžiama demokratija, teisinės valstybės principu ir pagrindinėmis teisėmis; pabrėžia, kad būsimoje DFP reikia užtikrinti tinkamą sektorinių programų „Teisingumo programa“ ir „Teisių ir vertybių programa“ finansavimą, nes šiomis programomis siekiama apsaugoti ir remti Sąjungos vertybes, plėtoti Sąjungos teisingumo erdvę, pagrįstą, teisinės valstybės principu, ir remti pilietinę visuomenę;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad ES teisingumo rezultatų suvestinė, pagal kurią galima palyginti valstybių narių teismų sistemų bendrą padėtį, ir mechanizmas turėtų vienas kitą papildyti; atkreipia dėmesį, kad pagal 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinę vis dar yra didelių skirtumų tarp valstybių narių neišnagrinėtų bylų požiūriu, kai kuriose valstybėse narėse padaugėjo neišnagrinėtų bylų, ne visos valstybės narės siūlo mokymus, susijusius su IT įgūdžiais, kuriais siekiama prisitaikyti prie skaitmeninimo ir lengviau užtikrinti teisę kreiptis į teismą, kai kuriose valstybėse narėse sumažėjo galimybių gauti teisinę pagalbą ir daugelio valstybių narių teismų sistemose dar neužtikrinta lyčių lygybė;
12. patvirtina Parlamento vaidmenį pagal ES sutarties 7 straipsnį stebint, ar laikomasi Sąjungos vertybių; dar kartą ragina užtikrinti galimybes Parlamentui teikti savo pagrįstą nuomonę Tarybai ir dalyvauti pagal 7 straipsnį rengiamuose klausymuose, kai jis inicijavo procedūrą, paisant kiekvienos iš trijų institucijų prerogatyvų ir vadovaujantis lojalaus bendradarbiavimo principu; ragina Tarybą nuolat informuoti Parlamentą ir užtikrinti aktyvų jo dalyvavimą, taip pat dirbti skaidriai; mano, kad tarpinstituciniu susitarimu paremtas mechanizmas suteiks reikiamą pagrindą geresniam koordinavimui;
13. mano, kad ilgalaikėje perspektyvoje, norint stiprinti Sąjungos gebėjimą remti ir apsaugoti savo konstitucinį pagrindą, gali prireikti keisti Sutartį; laukia konferencijos dėl Europos ateities apmąstymų ir išvadų šiuo klausimu; pabrėžia, kad turėtų būti numatyta veiksmingesnė 7 straipsnio procedūra peržiūrint daugumos, kurią reikia surinkti norint imtis veiksmų, sąlygą ir sustiprinant sankcijų mechanizmą; ragina konferenciją dėl

---

¹³ OL L 305, 2019 11 26, p. 17.

Europos ateities apsvairstyti galimybę sustiprinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo vaidmenį saugant pagrindines Sąjungos vertybes; ragina persvarstyti 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantį Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą¹⁴, atlikus išsamų poveikio vertinimą siekiant sustiprinti ir išplėtoti šios agentūros įgaliojimus, kad ji galėtų imtis veiksmų ginant ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas vertybes;

14. yra tvirtai įsitikinęs, kad reagavimas į Sąjungos vertybių krizę, be kita ko, taikant siūlomą mechanizmą, yra išankstinė sąlyga siekiant atkurti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, taip sudarant sąlygas visai Sąjungai išlaikyti ir toliau plėtoti visas bendras politikos kryptis;
15. apgailestauja, kad Europos Vadovų Taryba savo 2020 m. liepos 21 d. išvadose susilpnino Komisijos pasiūlytą biudžeto sąlygų mechanizmą; dar kartą ragina užtikrinti, kad sistemingi ES sutarties 2 straipsnyje nurodytų vertybių pažeidimai būtų nesuderinami su Sąjungos finansavimu; pabrėžia, kad siekiant apsaugoti Sąjungos biudžetą reikia taikyti atvirkštinės kvalifikuotos balsų daugumos taisyklę, be kurios kyla pavojus naujų biudžeto sąlygų mechanizmo veiksmingumui; reikalauja, kad biudžeto sąlygų principas būtų taikomas kartu su priemonėmis, kuriomis siekiama sušvelninti bet kokią galimą poveikį atskiriems Sąjungos finansavimo gavėjams, be kita ko, pilietinės visuomenės organizacijoms; pabrėžia, kad biudžeto sąlygų mechanizmo negalima pakeisti vien tik siūlomu metiniu stebėsenos ciklu; ragina Europos Vadovų Tarybą vykdyti 2019 m. gegužės 9 d. Sibiu deklaracijoje duotą pažadą apsaugoti demokratiją ir teisinę valstybę;
16. ragina Komisiją ir Tarybą nedelsiant pradėti derybas su Parlamentu dėl tarpinstitucinio susitarimo pagal SESV 295 straipsnį; mano, kad priede išdėstytas pasiūlymas yra tinkamas tokių derybų pagrindas;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją ir pridedamą pasiūlymą Komisijai ir Tarybai.

---

¹⁴ OL L 53, 2007 11 26, p. 1.

PASIŪLYMO DĖL REZOLIUCIJOS PRIEDAS

Pasiūlymas dėl tarpinstitucinio susitarimo dėl Sąjungos vertybių sutvirtinimo

EUROPOS PARLAMENTAS, EUROPOS SAJUNGOS TARYBA IR EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 295 straipsnį,

kadangi:

- (1) Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 straipsnyje nustatyta, kad Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises (toliau – Sąjungos vertybės).
- (2) pagal ES sutarties 49 straipsnį pagarba ES vertybėms ir įsipareigojimas jas remti yra pagrindinė narystės Sąjungoje sąlyga; pagal ES sutarties 7 straipsnį, jeigu valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia Sąjungos vertybes, gali būti sustabdytos tos valstybės narės vyriausybės atstovo Taryboje balsavimo teisės; pagarba Sąjungos vertybėms yra aukšto lygio valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo pagrindas;
- (3) Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija (toliau – trys institucijos) pripažįsta, kad svarbu gerbti Sąjungos vertybes; pagarba Sąjungos vertybėms yra būtina užtikrinant tinkamą Sąjungos veikimą ir siekiant jos tikslų, išdėstytų ES sutarties 3 straipsnyje; visos trys institucijos įsipareigoja lojaliai tarpusavyje bendradarbiauti, siekdamos remti Sąjungos vertybes ir užtikrinti joms pagarbą;
- (4) trys institucijos pripažįsta, kad reikia racionalizuoti ir didinti esamų priemonių, skirtų Sąjungos vertybių laikymuisi skatinti, veiksmingumą; todėl reikėtų sukurti visapusišką, įrodymais pagrįstą tarpinstitucinį mechanizmą, laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų, siekiant pagerinti trijų institucijų veiklos koordinavimą ir remtis anksčiau įgyvendintomis iniciatyvomis; remiantis 2013 m. birželio 7 d. ir 6 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos išvadomis, toks mechanizmas turėtų veikti „skaidriai, remiantis objektyviai surinktais, palygintais ir išanalizuotais įrodymais ir kad visoms valstybėms narėms būtų taikomas vienodas požiūris“;
- (5) trys institucijos sutaria, kad pagarbai Sąjungos vertybėms ir jų rėmimui stiprinti būtinas metinis Sąjungos vertybių stebėsenos ciklas; metinis stebėsenos ciklas turėtų būti išsamus, objektyvus, nešališkas, pagrįstas faktiniais duomenimis ir vienodai bei teisingai taikomas visoms valstybėms narėms; pagrindinis metinio stebėsenos ciklo tikslas turėtų būti užkirsti kelią Sąjungos vertybių pažeidimams ir šių vertybių nesilaikymui ir pabrėžti teigiamus pokyčius bei keistis geriausia patirtimi, kartu suteikiant bendrą pagrindą kitiems trijų institucijų veiksams; trys institucijos taip pat susitaria naudotis šiuo tarpinstituciniu susitarimu, kad į jį būtų įtrauktos esamos priemonės ir iniciatyvos, susijusios su pagarba Sąjungos vertybėms ir jų rėmimu, visų pirma metinė ataskaita dėl teisinės valstybės, Tarybos kasmetinis dialogas teisinės valstybės klausimais ir Komisijos teisinės valstybės priemonės, siekiant išvengti dubliavimosi ir padidinti bendrą veiksmingumą;

- (6) metinį stebėsenos ciklą turėtų sudaryti parengiamasis etapas, metinės Sąjungos vertybių laikymosi stebėsenos ataskaitos, įskaitant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, paskelbimo etapas ir tolesnių veiksmų, įskaitant rekomendacijų įgyvendinimą, etapas; metinis stebėsenos ciklas turėtų būti vykdomas laikantis skaidrumo ir atvirumo principų ir dalyvaujant piliečiams ir pilietinei visuomenei; jis turėtų būti apsaugotas nuo dezinformacijos;
- (7) trys institucijos laikosi bendros nuomonės, kad metinis stebėsenos ciklas turėtų pakeisti Komisijos sprendimus Nr. 2006/928/EB¹ ir Nr. 2006/929/EB² ir, be kita ko, turėtų atitikti tų sprendimų tikslus; šis tarpinstitucinis susitarimas nedaro poveikio 2005 m. Stojimo aktui, ypač jo 37 ir 38 straipsniams;
- (8) metinis stebėsenos ciklas taip pat turėtų papildyti kitas su pagarba Sąjungos vertybėms ir jų rėmimu susijusias priemones ir būti su jomis suderintas; trys institucijos visų pirma įsipareigoja metinių stebėsenos ataskaitų išvadas naudoti, vertindamos, ar atsižvelgiant į ES sutarties 7 straipsnį iškilo aiškus pavojus, kad kuri nors valstybė narė gali šurkščiai pažeisti Sąjungos vertybes, arba jas šurkščiai ir nuolat pažeidžia; taip pat Komisija įsipareigoja remtis metinio stebėsenos ciklo išvadomis, kaip vertinimo dalimi, atlikdama vertinimą, ar reikia pradėti pažeidimo procedūrą ir ar yra visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2020/xxxx3 5 straipsnį³; trys institucijos sutaria, kad jos, vykdydamos veiksmus, susijusius su Sąjungos vertybėmis, bendrai vadovausis metiniu stebėsenos ciklu;
- (9) laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 295 straipsnio, šiuo tarpinstituciniu susitarimu tik išdėstoma tvarka, kuria palengvinamas Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendradarbiavimas, pagal ES sutarties 13 straipsnio 2 dalį, šios institucijos veikia neviršydamos Sutartimis joms suteiktų įgaliojimų ir laikydamosi jose nustatytų procedūrų, sąlygų bei tikslų; tarpinstitucinis susitarimas nedaro poveikio Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prerogatyvoms savarankiškai aiškinti Sąjungos teisę,

SUSITARĖ:

I. TIKSLAI

1. Trys institucijos susitaria koordinuodamos ir bendradarbiaudamos remti ir stiprinti pagarbą pamatinėms Sąjungos vertybėms pagal ES sutarties 2 straipsnį.

II. METINIS STEBĖSENOS CIKLAS

2. Trys institucijos susitaria lojaliai tarpusavyje bendradarbiaudamos rengti metinį

---

¹ 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas, nustatantis bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006 12 14, p. 56).

² 2006 m. gruodžio 13 d. Komisijos sprendimas, nustatantis bendradarbiavimo su Bulgarija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija bei organizuotu nusikalstamumu srityse patikrinimo mechanizmą (OL L 354, 2006 12 14, p. 58).

³ [vietoje xxx tekste įrašyti galutinį 2018/136 (COD) numerį ir teisingą OL nuorodą išnašoje] Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. .../... dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, OL C ..., ..., p. ....

Sąjungos vertybių stebėsenos ciklą, apimančią problemas ir geriausią praktiką visose Sąjungos vertybių srityse. Metinį stebėsenos ciklą sudaro parengiamasis etapas, metinės Sąjungos vertybių stebėsenos ataskaitos (toliau – metinė ataskaita), įskaitant rekomendacijas, paskelbimo etapas ir tolesnių veiksmų etapas.

3. Trys institucijos susitaria įsteigti nuolatinę tarpinstitucinę darbo grupę Sąjungos vertybių klausimais (toliau – darbo grupė). Darbo grupė sudaro palankesnes sąlygas trijų institucijų veiklos koordinavimui ir bendradarbiavimui vykdant metinį stebėsenos ciklą. Darbo grupė periodiškai informuoja visuomenę apie savo veiklą.

4. Nepriklausomų ekspertų grupė pataria darbo grupei ir trims institucijoms. Nepriklausomų ekspertų grupė, bendradarbiaudama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, nešališkai nustato pagrindinius teigiamus ir neigiamus pokyčius kiekvienoje valstybėje narėje ir prisideda rengiant metinės ataskaitos metodiką. Trys institucijos gali konsultuotis su nepriklausomų ekspertų grupe bet kuriuo metinio stebėsenos ciklo etapu.

Parengiamasis etapas

5. Komisija kasmet rengia tikslines konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, siekdama surinkti informaciją metinei ataskaitai. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais vyksta kiekvienų metų pirmąjį ketvirtį. Konsultacijos turi būti skaidrios ir grindžiamos aiškia ir griežta metodika, kurią patvirtino darbo grupė. Bet kuriuo atveju, metodika turėtų apimti atitinkamo pobūdžio orientacinius tikslus, pavyzdžiui, išvardytus Komisijos sprendimų Nr. 2006/928/EB ir Nr. 2006/929/EB prieduose.

6. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais sudaro galimybę pilietinės visuomenės organizacijoms, nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms ir lygybės įstaigoms, profesinėms sąjungoms ir tinklams, Europos Tarybos ir kitų tarptautinių organizacijų įstaigoms, Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms ir valstybėms narėms, įskaitant atitinkamas nacionalinės valdžios institucijas, prisidėti rengiant metinę ataskaitą. Komisija suinteresuotųjų subjektų pateiktą informaciją įtraukia į metinę ataskaitą. Prieš paskelbdama metinę ataskaitą, Komisija savo interneto svetainėje paskelbia pateiktą su konsultacijomis susijusią informaciją.

7. Komisija, pagal darbo grupės patvirtintą metodiką rengdama metinę ataskaitą, remiasi visa turima informacija. Šiuo atžvilgiu ypač svarbios Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros, kitų Sąjungos institucijų, organų, tarnybų ir agentūrų, Europos Tarybos, įskaitant Venecijos komisiją ir Kovos su korupcija valstybių grupę (GRECO), ir kitų tarptautinių organizacijų, kurios rengia atitinkamus tyrimus, ataskaitos ir duomenys. Kai Komisijos parengta metinė ataskaita skiriasi nuo nepriklausomų ekspertų grupės išvadų, Europos Parlamentas ir Taryba gali paprašyti Komisijos darbo grupei paaiškinti priežastis.

8. Bet kurios iš trijų institucijų paskirtieji atstovai, koordinuodami su darbo grupe, turi galimybę rengti faktų nustatymo vizitus į valstybes nares, kad gautų papildomos informacijos ir išsiaiškintų Sąjungos vertybių padėtį atitinkamose valstybėse narėse. Komisija išvadas įtraukia į metinę ataskaitą.

9. Komisija reguliariai informuoja darbo grupę apie parengiamajame etape padarytą pažangą.

Metinė ataskaita ir rekomendacijos

10. Komisija, remdamasi parengiamajame etape surinkta informacija, parengia metinės ataskaitos projektą. Metinė ataskaita turėtų apimti tiek teigiamus, tiek neigiamus pokyčius, susijusius su Sąjungos vertybėmis valstybėse narėse. Metinė ataskaita turi būti nešališka, paremta objektyviai surinktais įrodymais ir parengta visoms valstybėms narėms taikant vienodą požiūrį. Ataskaitų išsamumas turėtų atitikti konkrečios padėties sunkumą. Į metinę ataskaitą įtraukiamas skirsnis dėl su Sąjungos vertybėmis susijusių pažeidimų nagrinėjimo procedūrų.

11. Siekiant stiprinti Sąjungos vertybių apsaugą ir rėmimą metinėje ataskaitoje pateikiamos kiekvienai valstybei narei skirtos rekomendacijos. Rekomendacijose nurodomi konkretūs tikslai ir įgyvendinimo terminai ir tinkamai atsižvelgiama į visus pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį priimtuose motyvuotuose pasiūlymuose nurodytus susirūpinimą keliančius klausimus. Rekomendacijose atsižvelgiama į valstybių narių politinių ir teisinių sistemų įvairovę. Rekomendacijų įgyvendinimas vertinamas atitinkamai kitų metų metinėse ataskaitose arba neatidėliotinėse ataskaitose.

12. Metinė ataskaita ir joje pateiktos rekomendacijos paskelbiamos kiekvienų metų rugsėjo mėn. Paskelbimo datą trys institucijos suderina darbo grupėje. Prieš paskelbdama metinę ataskaitą, Komisija darbo grupei pateikia metinės ataskaitos projektą.

Tolesni veiksmai

13. Ne vėliau kaip per du mėnesius nuo metinės ataskaitos paskelbimo Europos Parlamentas ir Taryba aptaria jos turinį. Diskusijos skelbiamos viešai. Parlamentas ir Taryba savo pozicijas dėl metinės ataskaitos išdėsto priimdami rezoliucijas ir išvadas. Imdamiesi tolesnių veiksmų, Europos Parlamentas ir Taryba įvertina ir apsvarsto, koku mastu valstybės narės įgyvendino ankstesnes rekomendacijas, įskaitant atitinkamus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus. Trys institucijos, vadovaudamosi joms Sutartyse suteiktais įgaliojimais, prisideda prie veiksmingos tolesnės priežiūros. Trys institucijos stengiasi laiku skatinti diskusijas apie metinę ataskaitą valstybėse narėse, visų pirma nacionaliniuose parlamentuose.

14. Remdamasi metinės ataskaitos išvadomis, Komisija savo iniciatyva arba Europos Parlamento ar Tarybos prašymu pradeda dialogą su viena ar keliomis valstybėmis narėmis, taip pat atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis, siekdama palengvinti rekomendacijų įgyvendinimą. Komisija nuolat atsiskaito Europos Parlamentui ir Tarybai už dialogo pažangą. Komisija gali bet kuriuo metu, be kita ko, atitinkamos valstybės narės prašymu, teikti techninę pagalbą valstybėms narėms vykdant įvairių veiklą. Europos Parlamentas, bendradarbiaudamas su nacionaliniais parlamentais, surengia tarpparlamentines diskusijas dėl metinės ataskaitos išvadų.

15. Nustatydamas finansavimo prioritetus trys institucijos turėtų atsižvelgti į metinės ataskaitos išvadas. Visų pirma Komisija, rengdama atitinkamas Sąjungos lėšų išmokėjimo pagal pasidalijamojo arba tiesioginio valdymo principą metines darbo programas, turėtų įtraukti tikslinę paramą nacionaliniams subjektams, prisidedantiems prie Sąjungos vertybių apsaugos ir rėmimo, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės organizacijoms ir žiniasklaidai.

16. Nedarant poveikio Komisijos įgaliojimams pagal SESV 258 straipsnį ir Reglamento (ES) 2020/xxxx 5 straipsnį, taip pat vienos trečiosios valstybių narių, Europos Parlamento bei Komisijos prerogatyvai teikti Tarybai pagrįstus pasiūlymus pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį, trys institucijos susitaria, kad vykdydamos veiksmus, susijusius su Sąjungos vertybėmis, vadovausis metinėmis ataskaitomis.

17. Europos Parlamentas ir Taryba gali prašyti Komisijos parengti ir paskelbti konkrečias gaires ir rodiklius, skirtus atitinkamiems horizontaliesiems klausimams, kilusiems per metinį stebėsenos ciklą, spręsti.

Neatidėliotina ataskaita

18. Jeigu padėtis vienoje ar keliose valstybėse narėse kelia grėsmę, kad bus padaryta neišvengiama ir didelė žala Sąjungos vertybėms, Komisija gali savo iniciatyva arba paprašius Europos Parlamentui arba Tarybai parengti neatidėliotinę ataskaitą. Komisija, konsultuodamasi su darbo grupe, parengia ataskaitą. Gavusi Europos Parlamento arba Tarybos prašymą, Komisija nedelsdama parengia neatidėliotinę ataskaitą ne vėliau kaip per du mėnesius ją viešai paskelbia. Neatidėliotinos ataskaitos išvados turėtų būti įtrauktos į kitą metinę ataskaitą. Neatidėliotinoje ataskaitoje gali būti nurodytos rekomendacijos, kuriomis siekiama pašalinti neišvengiamą grėsmę Sąjungos vertybėms.

III. PAPILDOMUMAS SU KITOMIS PRIEMONĖMIS

19. Trys institucijos pripažįsta metinio stebėsenos ciklo ir kitų Sąjungos vertybių apsaugos ir rėmimo priemonių, visų pirma nustatytų pagal ES sutarties 7 straipsnyje išdėstytą procedūrą, pažeidimų nagrinėjimo procedūrų ir Reglamento (ES) Nr. 2020/xxxx, papildomumo pobūdį. Trys institucijos įsipareigoja Sąjungos politikoje atsižvelgti į šio tarpinstitucinio susitarimo tikslus.

20. Jeigu metinėje ataskaitoje nustatomi sisteminiai trūkumai, susiję su viena ar keliomis Sąjungos vertybėmis, trys institucijos įsipareigoja nedelsdamos imtis atitinkamų veiksmų pagal joms Sutartimis suteiktus atitinkamus įgaliojimus. Trys institucijos susitaria, kad metinėse ataskaitose pateiktomis išvadomis bus remiamasi kaip pagrindu priimant sprendimą, ar inicijuoti ES sutarties 7 straipsnyje nurodytą procedūrą, ir pradėdant pažeidimų nagrinėjimo procedūras. Trys institucijos, be kita ko, svarsto, ar, atsižvelgiant į metinėje ataskaitoje nustatytus sisteminius trūkumus, galima toliau įgyvendinti Sąjungos politikos sritį, kuriai būtinas aukštas tarpusavio pasitikėjimo lygis.

21. Šiuo susitarimu nustatytas metinis stebėsenos ciklas pakeičia bendradarbiavimo su Rumunija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija srityse patikrinimo mechanizmą, nustatytą Komisijos sprendimu 2006/928/EB ir bendradarbiavimo su Bulgarija ir jos pažangos siekiant orientacinių tikslų teismų reformos ir kovos su korupcija bei organizuotu nusikalstamumu srityse patikrinimo mechanizmą, nustatytą Komisijos sprendimu 2006/929/EB, ir, be kita ko, siekia šiuose sprendimuose nustatytų tikslų. Todėl Komisija įsipareigoja tinkamu laiku panaikinti tuos sprendimus.

Bendra ES sutarties 7 straipsnio taikymo tvarka

22. Trys institucijos susitaria naudoti metinės ataskaitos išvadas vertindamos, ar pagal ES sutarties 7 straipsnį iškilo aiškus pavojus, kad kuri nors valstybė narė gali šiuurkščiai pažeisti Sąjungos vertybes arba jas šiuurkščiai ir nuolat pažeidžia.

23. Siekiant padidinti ES sutarties 7 straipsnyje nustatytos procedūros skaidrumą ir veiksmingumą, trys institucijos susitaria užtikrinti, kad pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį pasiūlymą inicijuojanti institucija galėtų pateikti pasiūlymą Taryboje, kad jai būtų teikiama visa informacija ir ji dalyvautų visais procedūros etapais. Trys institucijos susitaria darbo grupėje nuolat konsultuotis dėl esamų ir galimų procedūrų pagal ES sutarties 7 straipsnį.

24. Trys institucijos susitaria nustatyti sąlygas, kuriomis siekiama padidinti ES sutarties 7 straipsnyje išdėstytos procedūros veiksmingumą. Šios naujos sąlygos gali apimti įteisintą klausimų ir posėdžių apie dabartinę padėtį tvarkaraštį, rekomendacijas, kuriomis siekiama ištaisyti pagrįstame pasiūlyme išreikštą susirūpinimą, ir įgyvendinimo terminus.

Biudžeto sąlygų bendra tvarka

25. Trys institucijos susitaria remtis metinės ataskaitos išvadomis, atlikdamos vertinimą, ar yra visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų pagal Reglamento (ES) Nr. 2020/xxxx 5 straipsnį, ir bet kokią kitą atitinkamą vertinimą esamų ar būsimų biudžeto priemonių tikslais. Kai metinėje ataskaitoje nustatoma, kad valstybėje narėje yra visuotinių teisinės valstybės principo taikymo trūkumų, kurie daro poveikį Sąjungos patikimam finansų valdymui arba finansinių interesų apsaugai arba gali daryti tokį poveikį, Komisija tai valstybei narei raštu nusiunčia pranešimą pagal Reglamento (ES) 2020/xxxx 5 straipsnio 1 dalį.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Trys institucijos imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų priemones ir išteklius, reikalingus tinkamam šio tarpinstitucinio susitarimo įgyvendinimui.

27. Trys institucijos bendrai ir nuolat stebi, kaip įgyvendinamas šis tarpinstitucinis susitarimas, politiniu lygmeniu – vykdant nuolatinės diskusijas ir techniniu lygmeniu – darbo grupėje.

28. Šis Susitarimas įsigalioja jo pasirašymo dieną.

AIŠKINAMOJI DALIS

Kadangi Sąjunga buvo sukurta reaguojant į du pasaulinius karus ir į demokratijos vertybių, teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių sunkių pažeidimų laikotarpius, ji buvo pagrįsta būtent šiomis vertybėmis, išdėstytomis Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 straipsnyje. Šios vertybės yra bendros visoms valstybėms narėms ir jomis paremta visa Sąjungos veikla.

Kaip nustatyta ES sutarties 49 straipsnyje, Sąjungos vertybių paisymas yra pagrindinė narystės Sąjungoje sąlyga; vykdant stojimo procesą Sąjunga vertina, ar šalis kandidatė laikosi Sąjungos vertybių, įskaitant jos įsipareigojimą užtikrinti demokratiją, teisinę valstybę ir pagrindines teises, ir narystė nebus užtikrinta, jei šie įsipareigojimai nėra pakankamai aiškūs teisiniu ir praktiniu požiūriu.

Per pastarąjį dešimtmetį keliuose valstybėse narėse buvo įvykdyti gėdingi išpuoliai prieš teisinės valstybės principus, pagrindines teises ir kitas Sąjungos vertybes. Deja, atsižvelgiant į patirtį matyti, kad Sąjungos turimos priemonės, įskaitant ES sutarties 7 straipsnyje nustatytą procedūrą, yra neveiksmingos ir fragmentiškos. Pagirtina, kad Komisija ėmėsi veiksmų, norėdama 2020 m. pirmą kartą parengti metinę teisinės valstybės ataskaitą, tačiau toje ataskaitoje nenagrinėjami keli esminiai klausimai, visų pirma demokratija ir pagrindinės teisės. Be to, ES sutarties 2 straipsnyje nurodytų vertybių stebėseną turėtų būti įtvirtinta teisiškai privalomame Sąjungos akte, pavyzdžiui, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 295 parengtame tarpinstituciniame susitarime. Ataskaitos projekte pripažįstama, kad Sąjunga vis dar struktūriškai nepajėgi kovoti su demokratijos, pagrindinių teisių ir teisinės valstybės padėties blogėjimu ir pažeidimais valstybėse narėse. Taip pat gaila, kad Taryba nesugebėjo padaryti reikšmingos pažangos pagal pradėtas ES sutarties 7 straipsnio procedūras užtikrinama pagarba Sąjungos vertybėms, o tai sudaro galimybę toliau nukrypti nuo ES sutarties 2 straipsnyje nustatytų vertybių;

Reaguodamas į tai, kad nėra išsamaus mechanizmo, kurį taikant būtų galima bendrai vertinti demokratijos, teisinės valstybės, pagrindinių teisių ir visų kitų Sąjungos vertybių padėtį, kartu atsižvelgdamas į būtinybę visoms valstybėms narėms taikyti vienodas sąlygas ir remtis skaidriais bei aiškiais kriterijais, pranešėjas siūlo Komisijai, Tarybai ir Parlamentui kartu parengti mechanizmą, pagal kurį visos valstybės narės kasmet būtų stebimos, kaip jos laikosi Sąjungos vertybių, ir šiuo tikslu sudaryti tarpinstitucinį susitarimą.

Siūlomame tarpinstituciniame susitarime siekiama nustatyti tvarką, pagal kurią Parlamentas, Taryba ir Komisija koordinuotą veiklą ir bendradarbiautų remdami ir stiprindami pagarba Sąjungos vertybėms. Jį sudarys metinis stebėsenos ciklas, kuris apims visas Sąjungos vertybes visose valstybėse narėse remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais ir pagal kurį bus rengiama metinė ataskaita. Tarpinstitucinė darbo grupė vykdys bendradarbiavimą ir koordinavimą, o jai padės nepriklausomų ekspertų grupė. Metinėje ataskaitoje bus atsižvelgta ne tik į neigiamus pokyčius, bet ir į geriausią praktiką bei teigiamus veiksmus.

Atsižvelgdamas į darbą, kurį, be kita ko, vykdo pilietinė visuomenė, nacionalinės žmogaus teisių institucijos ir Europos Tarybos įstaigos bei kitos tarptautinės ir Sąjungos įstaigos, pranešėjas siūlo aiškiai išdėstyti, kaip jų veikla turi būti grindžiama metinė ataskaita ir kaip šie suinteresuotieji subjektai turi būti įtraukti ją rengiant. Tarpinstitucinio susitarimo projekte taip pat atsižvelgiama į galiojančius Sąjungos vertybių apsaugos ir rėmimo mechanizmus ir

procedūras, visų pirma į ES sutarties 7 straipsnyje nustatytą procedūrą, pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir Reglamento dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų projektą. Siekiant išvengti dubliavimosi ir užtikrinti, kad visų veiksmų prieš valstybes nars būtų imamasi tuo pačiu pagrindu, pranešėjas siūlo metinė ataskaita remtis priimant sprendimą, ar pradėti ES sutarties 7 straipsnyje nustatytą procedūrą, ir vertinant, ar tinkamos kitos priemonės, įskaitant su biudžeto sąlygomis susijusias priemones.

Pranešimas grindžiamas vertingu šešėlinių pranešėjų indėliu ir JURI bei AFCO komitetų nuomonėmis. Tikimasi, kad priėmus rezoliucijos projektą ir pridedamą tarpinstitucinio susitarimo projektą bus pradėtos konstruktyvios derybos su Taryba ir Komisija ir galiausiai bus sukurtas tvirtas ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmas.

14.9.2020

TEISĖS REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

su rekomendacijomis Komisijai dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo
(2020/2072(INL))

Nuomonės referentas (*): Tiemo Wölken

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 47 straipsnis)

(*) Darbo su susijusiais komitetais procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnis

PASIŪLYMAI

Teisės reikalų komitetas ragina atsakingą Piliečių teisių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą:

- į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:
  - A. kadangi nacionalinių teisingumo sistemų nepriklausomumas, kokybė ir veiksmingumas yra labai svarbūs siekiant piliečiams ir įmonėms užtikrinti veiksmingą teisingumą nagrinėjant civilines, komercines ir administracines bylas; kadangi ES teisingumo rezultatų suvestinėje pateikiami esminiai duomenys apie šiuos parametrus ir ji yra priemonė norint juos palyginti;
  - B. kadangi pagal Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnį Sąjunga pripažįsta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija), kuri turi tokią pat teisinę galią kaip ir Sutartys, įtvirtintas teises, laisves ir principus; kadangi, vadovaujantis Europos Teisingumo Teismo gairėmis, valstybių narių teisminės institucijos Chartiją taiko tik įgyvendindamos ES teisės aktus, tačiau siekiant puoselėti bendrą teisinę, teismų ir teisinės valstybės kultūrą svarbu, kad į Chartijoje įtvirtintas teises visada būtų atsižvelgiama, be kita ko, civiliniuose ir administraciniuose procesuose;
  - 1. mano, kad Sąjungos demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmu pirmiausia turėtų būti siekiama užkirsti kelią bet kokiai grėsmei Sąjungos vertybėms, įtvirtintoms Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 straipsnyje, ir kovoti su šia grėsme prieš valstybėje narėje kylant bet kokiam akivaizdžiam pavojui, kad šios vertybės bus pažeistos, ir pririekiant taikyti ES sutarties 7 straipsnį, kartu paisant ES sutarties 4 ir 5 straipsniuose įtvirtintų subsidarumo ir proporcingumo principų; primena, kad jeigu bus nesilaikoma ES vertybių, gali būti daromas neigiamas poveikis pačiam Europos projektui, ypač kalbant apie pagrindines Europos Sąjungos piliečių

teises, o tai gali sumažinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą; atkreipia dėmesį į tai, kad Sąjungoje nėra teisiškai privalomo mechanizmo norint nuolat stebėti, ar valstybės narės ir Sąjungos institucijos laikosi Sąjungos vertybių; mano, kad visų tokių mechanizmų pagrindinis tikslas turėtų būti užkirsti kelią bet kokiam aiškiam pavojui, kad šios vertybės bus pažeistos ir reaguoti į tokį pavojų; atsižvelgdamas į tai, mano, kad bet kokiam būsimame pasiūlyme dėl tarpinstitucinio susitarimo dėl Sąjungos demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių pakto turėtų būti akcentuojami prevenciniai ir taisomieji elementai; pabrėžia, kad reikia užtikrinti visišką objektyvumą rengiant demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo vertinimo parametrus ir kriterijus;

2. mano, kad itin svarbu, jog periodinė peržiūra pagal demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą būtų pagrįsta neatsiejamomis demokratijos, teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių sąsajomis, apimančiomis visus Parlamento pasiūlymo dėl tarpinstitucinio susitarimo dėl Europos Sąjungos demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių 7 straipsnyje išvardytus aspektus; ragina Komisiją, kaip Sutarčių sergėtoją, toliau pagrįsti savo metines ataskaitas dėl Chartijos taikymo nustatant stebėseną ir dialogą su valstybėmis narėmis pagal būsimą demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmą, siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisėkūros ir teismų priemonės ir praktika, susijusios su civiline, administracine, komercine ir procesine teise, būtų suderintos su Chartijos nuostatomis;
3. pabrėžia, kad visos valdžios institucijos valstybėse narėse visada turi veikti laikydamosi įstatymų ir kad jas kontroliuoja nepriklausomi ir nešališki teismai, taip pat primena, kad teisinio tikrumo principas yra būtinas siekiant užtikrinti pasitikėjimą teisminėmis sistemomis ir teisinės valstybės principu; pabrėžia, kad veiksminga teisminė apsauga, kurią užtikrina nepriklausomos ir nešališkos teisminės institucijos, teisinis tikrumas, teisė kreiptis į teismą, draudimas savavališkai naudotis vykdomosios valdžios įgaliojimais ir lygybė prieš įstatymą yra būtini teisinės valstybės principai; pabrėžia, kad reikalavimas, jog teismai būtų nepriklausomi, yra itin svarbus siekiant užtikrinti pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę apsaugą ir teisingą bylos nagrinėjimą, taip pat užtikrinti, kad būtų apsaugotos visos, tiek materialinės, tiek procesinės, teisės, kylančios iš Sąjungos teisės; pabrėžia, kad teismų nepriklausomumas yra neatskiriama teismų sprendimų priėmimo proceso dalis ir reikalavimas, kylantis iš ES sutarties 19 straipsnyje nustatyto veiksmingos teisinės apsaugos principo; pakartoja raginimą pakeisti esamas iš dalies taikomas šių klausimų stebėsenos priemones, pvz., Rumunijai ir Bulgarijai skirtą bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmą, išsamia ir suderinta visoms valstybėms narėms taikytina analize;
4. yra susirūpinęs dėl to, kad pastarojo meto išpuoliais prieš teisinę valstybę labiausiai buvo siekiama pakenkti teismų nepriklausomumui ir abejojama pačiais Europos Sąjungos veikimo teisiniais, politiniais ir ekonominiais pagrindais; pabrėžia, kad kiekvienas nacionalinis teismas yra ir Europos Sąjungos teismas; primygtinai ragina Komisiją panaudoti visas turimas priemones prieš bet kokius nacionalinių vyriausybių bandymus kelti pavojų savo teisminių institucijų nepriklausomumui ir laiku informuoti Parlamentą apie tokią padėtį; atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, pagal kurią vyriausybės ir politikų kišimasi piliečiai teisingai suvokia kaip pagrindinę jų atitinkamų teismų sistemų nepriklausomumo stokos priežastį; atsižvelgdamas į tai, tvirtina, jog valdžių padalijimo principas reiškia, kad asmenys, atliekantys tyrimus ir priimančius sprendimus dėl drausminių nuobaudų teisėjams, turėtų

būti skiriami išvengiant politinės įtakos ir kad teisėjus, veikiančius nacionalinių teismų tarybų narius, turėtų siūlyti, atrinkti arba rinkti jų kolegos;

5. atkreipia dėmesį į tai, kad itin svarbi 2019 m. gegužės mėn. Sibiu deklaracija, kurioje Europos Vadovai vienbalsiai įsipareigojo toliau saugoti mūsų gyvenimo būdą, demokratiją ir teisinę valstybę Europos Sąjungoje; šiuo tikslu ragina Komisiją, Europos Vadovų Tarybą ir Tarybą teikti pirmenybę veiksams šioje srityje, ypač reaguojant į COVID-19 krizės, kuri keliose valstybėse narėse leido kilti autokratinėms ir neliberalioms tendencijoms, padarinius;
6. pabrėžia, kad normų sistema, nustatyta atsižvelgiant į teisinės valstybės principą ir grindžiama demokratijos principu, iš pradžių buvo sukurta ir įtraukta į Sutartis, siekiant pagerinti demokratinį ir veiksmingą ES institucijų veikimą ir taip sudaryti joms sąlygas vykdyti savo užduotis bendroje institucinėje struktūroje;
7. pabrėžia, kad Europos Sąjunga turėtų atlikti savo vaidmenį ir patikrinti savo institucijas, kad nustatytų, ar jų veikla atitinka demokratijos ir teisinės valstybės principus;
8. pabrėžia, kad teisingumo srities specialistų mokymas yra labai svarbus siekiant tinkamai įgyvendinti ir taikyti Sąjungos teisę ir taip stiprinti bendrą Europos teisinę kultūrą, grindžiamą abipusio pasitikėjimo ir teisinės valstybės principais; mano, kad tokie mokymai turi būti tinkamai finansuojami ir būsimoje Europos teisėjų mokymo strategijoje daugiau dėmesio ir išteklių turi būti skiriama teisės kreiptis į teismą, teisinės valstybės ir teismų nepriklausomumo skatinimui ir į ją turi būti įtrauktas mokymas įgūdžių ir neteisinais klausimais, kad teisėjai būtų geriau pasirengę atlaikyti netinkamą spaudimą; visų pirma pabrėžia, kad būsimoje daugiametėje finansinėje programoje reikia užtikrinti tinkamą sektorinių programų „Teisingumas“ ir „Teisės ir vertybės“ finansavimą, nes šiomis programomis siekiama skatinti ir užtikrinti bendros Europos teismų sistemų kultūros, teisinės valstybės principo ir ES vertybių plėtojimą; ragina Komisiją parengti bendrus teisėjų mokymo standartus ir skatinti institucinį bendradarbiavimą ES teisėjų mokymo srityje; taip pat ragina Komisiją toliau stiprinti informuotumo didinimo veiklą, susijusią su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, skatinant ir finansuojant su Chartija susijusius mokymo modulius, skirtus nacionaliniams teisėjams ir praktikuojantiems teisininkams;
9. palankiai vertina tai, kad iki šiol Europos tinklai atliko esminį vaidmenį skatinant keitimąsi idėjomis ir gerąja patirtimi Sąjungos teismų sistemoje; ragina Komisiją nustatyti kitų priemonių šiems tinklams, pvz., Europos teisėjų mokymo tinklui, remti, kad jie galėtų daugiausia dėmesio skirti projektams, kuriais skatinama laikytis teisinės valstybės principo, ypač valstybėse narėse, kurios susiduria su tokio pobūdžio problemomis;
10. smerkia visų formų prievartą, priekabiavimą, spaudimą, bauginimą ir (arba) fizinį ar žodinį smurtą prieš teisėjus ir prokurorus, ypač jų asmeniniame gyvenime, namuose ar šeimos aplinkoje; mano, kad teisėjai ir advokatai turėtų galėti vykdyti savo pareigas taip, kad valdžios institucijoms ar pareigūnams nekiltų abejonių dėl jų teisėtumo, pajėgumų ar nepriklausomumo;
11. pažymi, kad dalyvavimo mokymuose lygis valstybėse narėse ir teisinių profesijų rūšys vis dar labai skiriasi; ragina Komisiją nustatyti šių skirtumų priežastis ir į jas atsižvelgti būsimoje Europos teisininkų mokymo strategijoje, taip pat įvertinti šių skirtumų poveikį

valstybių narių teismų nepriklausomumui, kokybei ir veiksmingumui;

12. pabrėžia teisininkų mokymo galimybes gerinant nacionalinių teismų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo dialogą, visų pirma naudojant prašymus priimti prejudicinį sprendimą ir nagrinėjant ES sutarties 5 straipsnyje įtvirtinto subsidiarumo bei Sąjungos teisės viršenybės principų sąveiką; primena, kad prejudiciniais sprendimais išaiškinama, kaip turi būti taikoma Europos Sąjungos teisė; mano, kad taikant šią procedūrą galima vienodai aiškinti ir įgyvendinti ES teisės aktus; ragina Komisiją ir valstybes nares toliau skatinti teismų ir praktikuojančių teisininkų dialogą ir sudaryti jam palankesnes sąlygas skatinant reguliarią keitimąsi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais, kad būtų stiprinama ir plėtojama ES teisingumo erdvė, grindžiama demokratija, teisinės valstybės principu ir pagrindinėmis teisėmis; pabrėžia, kad už konstitucinę priežiūrą atsakingos institucijos turi glaudžiau bendradarbiauti; ragina Komisiją nustatyti paramos priemones, skirtas Europos konstitucinių teismų konferencijos projektams skatinti ir remti;
13. atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, kurioje teigiama, kad valstybių narių neišnagrinėtų bylų skaičius vis dar labai skiriasi ir kad kai kuriose valstybėse narėse neišnagrinėtų bylų daugėja; pažymi, kad teisinės valstybės apsauga priklauso nuo teisingumo sistemų veiksmingumo ir kad teisingumo užtikrinimo srityje neturėtų būti dviejų greičių Sąjungos;
14. atkreipia dėmesį į tai, kad ES teisingumo rezultatų suvestinė, pagal kurią galima palyginti valstybių narių teismų sistemų bendrą padėtį, ir metinė Sąjungos vertybių stebėsenos ataskaita, kuri yra išsamus kokybinis konkrečios padėties kiekvienoje valstybėje narėje žemėlapis, turėtų papildyti viena kitą;
15. atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, kad ne visos valstybės narės siūlo mokymus, susijusius su IT įgūdžiais, kuriais siekiama prisitaikyti prie skaitmeninimo, naudojantis naujomis technologijomis lengviau užtikrinti teisę kreiptis į teismą, ir sudaryti palankesnes sąlygas teisėjams ugdyti įgūdžius, pavyzdžiui, teismų valdymo ir teismų etikos, taip pat į išvadą, kad daugumoje šalių tokį mokymą gaunančių teisėjų dalis yra nedidelė; atsižvelgdamas į tai ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti IRT mokymams būsimoje Europos teisininkų mokymo strategijoje; be to ragina Komisiją skatinti paspartinti skaitmeninimą visais valstybių narių teisingumo sistemų lygmenimis, naudoti dirbtinį intelektą kaip priemonę užtikrinant teisę kreiptis į teismą ir remti IRT priemonių standartizavimą ir supaprastinimą; ragina Komisiją įvertinti valstybių narių įdiegtas IRT priemones ir kitas priemones, įskaitant galimybę stebėti teismo procesą internete, kuriomis gali naudotis teisėjai ir piliečiai, visų pirma neįgalieji arba pažeidžiamoms grupėms, pvz., tautinėms mažumoms ir migrantams, priklausantys piliečiai, siekiant pagreitinti procesą ir sudaryti daugiau galimybių kreiptis į teismą; be to, atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, kad dar ne visos valstybės narės gali rinkti duomenis nacionaliniu lygmeniu visose teisingumo srityse, ir primena, kad prieiga yra vertinga ir būtina vertinimo priemonė;
16. ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti tinkamai finansuojamų teisinės pagalbos sistemų įgyvendinimui valstybėse narėse, teikiamos teisinės pagalbos kokybei ir įperkamumui ir teismo procesų trukmei bei skaidrumui, taip pat įvertinti visas kliūtis, kurios šiuo metu trukdo išteklių neturintiems piliečiams veiksmingai kreiptis į teismą; taip pat ragina Komisiją apsvarstyti galimybę susigrąžinti mokesčius už teisinės paslaugas, nes jie taip

pat gali atgrasyti nuo kreipimosi į teismą; atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, kad bėgant metams kai kuriose valstybėse narėse sumažėjo galimybių gauti teisinę pagalbą; pabrėžia, kad galimybė gauti teisinę pagalbą ir teismo mokesčių dydis gali turėti didelį poveikį teisei kreiptis į teismą, taip pat daryti atgrasomąjį poveikį skurstantiems žmonėms;

17. pažymi, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje pripažįstama teisė į gerą Europos Sąjungos administravimą; konstatuoja, kad plečiantis Sąjungos kompetencijai piliečiai vis dažniau susiduria su Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis, o jų procesinės teisės ne visada deramai apsaugomos; pažymi, kad galiojančios gero administravimo taisyklės ir principai išdėstyti įvairiuose šaltiniuose; pabrėžia, kad teisinės valstybės principu grindžiamoje Sąjungoje būtina užtikrinti, kad procesinės teisės ir pareigos būtų visada deramai apibrėžtos, plėtojamos ir jų būtų laikomasi; primena savo 2013 m. sausio 15 d. ir 2016 m. birželio 9 d. rezoliucijas dėl atviros, veiksmingos ir nepriklausomos Europos Sąjungos administracijos, mano, kad Sąjunga turėtų rodyti pavyzdį ir priimti administracinių procedūrų kodeksą, todėl dar kartą ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl reglamento dėl Europos Sąjungos administracinės procedūros;
18. ragina Komisiją apsvarstyti, kaip valstybėse narėse taikomos kolektyvinių veiksmų procedūros, ir padėti pagerinti jų teisinių sistemų veiksmingumą ir prieinamumą, visų pirma procedūrų veiksmingumo ir išlaidų požiūriu;
19. smerkia visus atvejus, kai teismo veiksmais piktnaudžiaujama pažeidžiant vertybes ir teises, kurias teisinėmis sistemomis siekiama apsaugoti; primygtinai ragina Komisiją atidžiai išnagrinėti visus atvejus, kai valstybėse narėse bylos iškėlimas teisme ir atsakovui dėl to tenkančios finansinės išlaidos naudojamos tikslais, kurie prieštarauja kultūrai, susijusiai su teisinės valstybės principu, pvz., laisvos ir pliuralistinės žiniasklaidos, nepriklausomos akademinės bendruomenės, tyrėjų, profesinių sąjungų narių, žmogaus teisių gynėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų egzistavimu; be to, ragina Komisiją imtis visų veiksmų ir priemonių, būtinų atsižvelgiant į jai Sutartimis suteiktus įgaliojimus, kad būtų nutraukta tokia praktika ir užtikrinta asmenų, kurie leidžia vykdyti tokią praktiką, atskaitomybė;
20. primena, kad informatorių vaidmuo itin svarbus užtikrinant teisinės valstybės principo apsaugą Sąjungoje ir valstybėse narėse; ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip perkeliama ir taikoma 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos¹;
21. mano, kad, siekiant pagerinti valstybių narių teismų sistemų kokybę, nešališkumą, veiksmingumą ir nepriklausomumą, būtina šalinti vis dar esamus lyčių skirtumus ir skatinti teismų sudėties ir struktūros įvairovę, įskaitant etninę ir kultūrinę įvairovę; atkreipia dėmesį į 2020 m. ES teisingumo rezultatų suvestinės išvadą, kad daugumoje valstybių narių moterys vis dar sudaro mažiau nei 50 proc. aukščiausiųjų teismų teisėjų.

---

¹ OL L 305, 2019 11 26, p. 17.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	10.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 20 - : 3 0 : 2
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Manon Aubry, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Angel Dzhambazki, Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Liesje Schreinemacher, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Marie Toussaint, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Lara Wolters, Javier Zarzalejos
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Heidi Hautala, Ilhan Kyuchyuk, Emil Radev

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

20	+
EPP	Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Emil Radev, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
S&D	Ibán García Del Blanco, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Tiemo Wölken, Lara Wolters
RENEW	Ilhan Kyuchyuk, Liesje Schreinemacher, Stéphane Séjourné, Adrián Vázquez Lázara
VERTS/ALE	Heidi Hautala, Marie Toussaint
GUE/NGL	Manon Aubry
NI	Mislav Kolakušić

3	-
ID	Gunnar Beck, Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton

2	0
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Stancanelli

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė

11.9.2020

KONSTITUCINIŲ REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo
(2020/2072(INL))

Nuomonės referentas: Włodzimierz Cimoszewicz

(Iniciatyva. Darbo tvarkos taisyklių 47 straipsnis)

PASIŪLYMAI

Konstitucinių reikalų komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

– į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad nuo pat Europos bendrijos (EB) sukūrimo ES teisinės valstybės, demokratijos ir pagrindinių teisių sistema nuolat vystėsi ir ją sutvirtino tiek Teisingumo Teismo praktika, tiek šios sistemos pakeitimai, daryti sudarant vieną sutartį po kitos, ir kad šiuo metu pagal Lisabonos sutartį teisinės valstybės principas, demokratija ir pagrindinės teisės yra ne tik bendrieji principai, bet tapo pamatinėmis Sąjungos vertybėmis; yra tvirtai įsitikinęs, kad šis vystymosi procesas turi būti tęsiamas toliau;
2. primena, kad Sąjunga savo stojimo kriterijuose įtvirtino, kad siekiant Sąjungos narystės būtina, jog šalyje kandidatėje būtų stabilios institucijos, užtikrinančios demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms bei jų apsaugą;
3. atkreipia dėmesį į prieštaravimą, kad nors prieš įstojant į Sąjungą tikrinama būsimų valstybių narių atitikties ES vertybėms, įtvirtintoms stojimo kriterijuose, ES neturi veiksmingų priemonių, kad užtikrintų, jog tapusios valstybėmis narėmis, jos laikytųsi šių pamatinių principų;
4. pabrėžia, kad nekiltų problemų dėl nepakankamų stebėsenos, vertinimo ir priežiūros mechanizmų, susijusių su ES teisės pamatiniais principais, jeigu į Europos Sąjungą įstojusios valstybės narės laikytųsi šių principų;
5. mano, kad kai kuriose valstybėse narėse padėtis teisinės valstybės, demokratijos ir pagrindinių teisių požiūriu labai pablogėjo ir dėl to labai gaila; apgailestauja, kad kai kuriose valstybėse narėse taip pat buvo pasinaudota COVID-19 pandemija siekiant dar labiau apriboti piliečių teises ir pagrindines laisves, įtvirtintas Pagrindinių teisių chartijoje; pabrėžia, kad

būtina nuolat stebėti visas tokias priemones, siekiant jas panaikinti arba jų nebetaikyti, kai tik jos nebus būtinos visuomenės sveikatai apsaugoti;

6. pabrėžia, kad teisinės valstybės principas yra neatsiejamai susijęs su pagarba demokratijai ir pagrindinėms teisėms, taigi visi trys principai turi būti bendrai stebimi;

7. pabrėžia, kad Sąjunga grindžiama bendrais demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių principais, įtvirtintais ES sutarties 2 straipsnyje; yra įsitikinęs, kad reikalingas stebėsenos mechanizmas, kuris būtų taikomas visam ES sutarties 2 straipsniui ir nesukurtų vertybių hierarchijos, bet apimtų visas Sąjungos vertybes ir užtikrintų tinkamą jų vertinimą; visų pirma pažymi, kad svarbu remti ir ginti teisinės valstybės principą ir kad valstybės narės turi pareigą užtikrinti šio principo, kaip vienos iš pagrindinių Sąjungos, kuri yra teisės aktais grindžiama bendrija, vertybių, veiksmingą teisminę apsaugą;

8. primena, kad ES vis dar neturi veiksmingų mechanizmų, skirtų ES vertybėms kylančioms sisteminiams grėsmėms valstybėse narėse stebėti, užkirsti šioms grėsmėms kelią ir jas panaikinti; atsižvelgdamas į tai atkreipia dėmesį į Komisijos komunikatą dėl tolesnio teisinės valstybės principo stiprinimo Sąjungoje ir jame išdėstytus veiksmus; ragina Komisiją nepagrįstai nedelsiant įgyvendinti siūlomą teisinės valstybės sistemą; mano, kad reikia apsvaistyti, kaip ateityje nustatyti sankcijas, kurios galėtų būti veiksmingos, atgrasančios ir proporcingos;

9. pabrėžia, kad svarbu sukurti objektyvų, įrodymais pagrįstą mechanizmą, pagal kurį būtų sąžiningai ir nešališkai vertinama demokratija, teisinės valstybės principas ir pagarba pagrindinėms laisvėms, pripažįsta, kad tokio mechanizmo sukūrimas turi būti susietas su Sąjungos demokratinio veikimo stiprinimu; apgailestauja, kad ankstesni prašymai pradėti dialogą su kai kuriomis vyriausybėmis davė ribotus sprendimus;

10. primena, kad pagal ES sutarties 6 straipsnio 2 dalį Europos Sąjungos prisijungimas prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos yra teisinis įsipareigojimas, pakartoja, kad reikia nedelsiant pabaigti prisijungimo procesą siekiant užtikrinti nuoseklią žmogaus teisių apsaugos sistemą visoje Europoje ir toliau stiprinti pagrindinių teisių ir laisvių apsaugą ES; ragina Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant visiškai įgyvendinti Sutartis ir nederamai nedelsiant užbaigti derybas;

11. primygtinai reikalauja, kad Sąjungos institucijos lojaliai bendradarbiautų tarpusavyje pagal ES sutarties 13 straipsnio 2 dalį, taigi be šališkų politinių nuostatų prisidėtų prie Sąjungos vertybių apsaugos pagal Sutartyse nustatytas procedūras; ragina šią veiklą reglamentuoti tarpinstituciniu susitarimu ir konsoliduoti esamus mechanizmus, kartu remiantis nepriklausomų ekspertų komisijos vertinimu parengti metines ataskaitas apie padėtį visose valstybėse narėse ir nustatyti prevencinius bei taisomuosius veiksmus;

12. mano, kad siekiant veiksmingo įgyvendinimo pagal SESV 295 straipsnį būsimame tarpinstituciniame susitarime dėl Sąjungos vertybių sutvirtinimo taip pat turėtų būti nustatytos aiškios institucijų bendradarbiavimo šioje srityje koordinavimo procedūros; pažymi, kad reikėtų vengti be reikalo kurti naujas ar besidubliuojančias struktūras ir pirmenybę teikti sprendimui integruoti ir įtraukti dabartines priemones;

13. pabrėžia, kad reikia stebėsenos sistemos, pagal kurią būtų atidžiai stebima padėtis visose valstybėse; ragina į metinį stebėsenos ciklą įtraukti diskusijas dėl metinės ataskaitos išvadų Taryboje ir Parlamento organizuojamoje tarpparlamentinėje konferencijoje;

14. primygtinai reikalauja, kad visuose metinio stebėsenos ciklo etapuose būtų vadovaujama skaidrumo, nešališkumo ir valstybių narių lygybės principais, jis būtų pagrįstas objektyviais įrodymais, įvertinamais rodikliais bei kriterijais, apsaugotas nuo bet kokios piktavališkos dezinformacijos strategijos ir sudarytų sąlygas prireikus taikyti veiksmingas ir realias priemones, pavyzdžiui, pažeidimo procedūras arba sankcijas;

15. pabrėžia, kad Europos Taryba atlieka labai svarbų vaidmenį stebint, ar Europoje užtikrinama demokratija, pagrindinės teisės ir teisinės valstybės principas; todėl primygtinai reikalauja, kad būtų reguliariai konsultuojama su Taryba, visų pirma su Venecijos komisija, ir kad jų vertinimu būtų grindžiami naujojo bendro stebėsenos mechanizmo vertinimai ir rekomendacijos;

16. primena, kad nors ES teisinėje sistemoje teisinės valstybės principas aiškiai paminėtas kaip bendra ES ir jos valstybių narių vertybė (ES sutarties 2 straipsnis), ES sutartyse ši sąvoka neapibrėžta; atkreipia dėmesį į tai, kad teisinės valstybės sąvoka yra sudėtinga ir daugeliu aspektų neaiški, todėl metinio stebėsenos ciklo sistemoje reikėtų bendrai sutarti dėl visoms valstybėms narėms bendrų teisinės valstybės principų; mano, kad pačia siauriausia prasme teisinės valstybės principas yra sistema, kurioje taikomi įstatymai ir užtikrinamas jų vykdymas, ir kad Komisija, apibūdindama sąvoką, turėtų naudoti plačią apibrėžtį, remdamasi Europos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje nustatytais principais, taip pat Venecijos komisijos teisinės valstybės kontroliniame sąraše išdėstytais sąvokomis ir principais;

17. mano, kad institucijos tiek rengdamos tarpinstitucinį susitarimą, tiek vykdydamos metinį stebėsenos ciklą turėtų pagal ES sutarties 11 straipsnį palaikyti atvirą dialogą su pilietinės visuomenės ir suinteresuotųjų subjektų atstovais, ir jų nuomonės bei informacija vykdant šį procesą turėtų būti skelbiamos viešai ir įtrauktos į metines ataskaitas; todėl vykdant metinį stebėsenos ciklą turėtų būti numatytos reguliarios ir atviros konsultacijos su organizuota pilietine visuomene visais metinio stebėsenos ciklo etapais; siūlo prireikus prisidėti kitoms ES institucijoms, įstaigoms ir agentūroms, tarptautinėms organizacijoms, teisiniams tinklams ir asociacijoms, akademinėi bendruomenei ir ekspertų grupėms, taip pat valstybių narių nacionaliniams parlamentams;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad 2007 m. sausio 1 d. Rumunijai ir Bulgarijai įstojus į ES buvo sukurtas bendradarbiavimo ir tikrinimo mechanizmas (BTM) kaip pereinamojo laikotarpio priemonė, skirta padėti abiem šalims pašalinti trūkumus teismų reformos, kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu srityse, ir kad praėjus 13 metų po jų įstojimo šis mechanizmas vis dar taikomas abiejose šalyse; mano, kad metinis stebėsenos ciklas, kuris būtų vienodai taikomas visoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, turėtų pakeisti BTM; mano, kad Europos Komisijos nustatyti BTM pažangos vertinimo kriterijai galėtų būti naudojami vykdant metinį stebėsenos ciklą;

19. pripažįsta, kad vykdant metinį stebėsenos ciklą valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė pateikti išsamias pozicijas, užtikrinant visų valstybių narių lygybę ir kartu nedarant neigiamo poveikio procedūros veiksmingumui; pabrėžia valstybių narių aktyvaus ir atsakingo požiūrio į metinį stebėsenos ciklą svarbą;

20. pabrėžia, kad joks mechanizmas nebaigtas, jeigu nėra teigiamų paskatų, pvz., konkretaus finansavimo pilietinės visuomenės organizacijoms, veikiančioms pagrindinių teisių, teisinės valstybės ir demokratinių principų propagavimo srityje, remti; todėl pabrėžia, kad siekiant

sėkmingai apginti ES vertybes turėtų būti nustatyta tinkama finansinė parama pilietinės visuomenės organizacijoms, tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmenimis ginančioms demokratiją, teisinę valstybę ir pagrindines teises, kaip numatyta pasiūlyme dėl Reglamento dėl teisių ir vertybių programos, ir kad bendra parama turėtų būti teikiama asmenims, pranešantiems apie ES vertybių pažeidimus; pabrėžia, kad labai svarbu išlaikyti Sąjungos vertybių paprogramę 2021-2027 m. DFP Teisių ir vertybių programoje;

21. primygtinai reikalauja, kad metinis stebėsenos ciklas būtų visiškai integruotas į reglamentą dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų¹ susiejant biudžeto perkėlimus ir stebėsenos proceso rezultatus ir kartu apsaugant Sąjungos lėšų galutinių gavėjų ir naudos gavėjų teisėtus interesus; mano, kad į šį reglamentą būtina įtraukti pakankamai išsamius ir išmatuojamus kriterijus ir rodiklius norint įvertinti teisinės valstybės principo pažeidimus ir taikyti sankcijas;

22. mano, kad pagal metinį stebėsenos ciklą atliktais vertinimais turėtų būti remiamasi Komisijai priimant sprendimus, taip pat teikiant rekomendacijas, ar pradėti sisteminių pažeidimų nagrinėjimo procedūras; ragina Komisiją ateityje visapusiškai naudotis šia priemone;

23. taip pat pabrėžia, kad nors dėl didelio vėlavimo priimant teismo sprendimus, visų pirma su teisine valstybe susijusiose bylose, gali būti padaryta didelė nepataisoma žala dėl teisinės valstybės padėties pablogėjimo, daugiau dėmesio reikėtų skirti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo galimybių ir vaidmens ginant teisinę valstybę stiprinimui; mano, kad visais šiais atvejais galėtų būti numatyta galimybė taikyti pagreintą procedūrą, nuolat taikant laikinąsias apsaugos priemones; ragina Komisiją nuolat prašyti Teisingumo Teismo skubos atvejais, susijusiais su Sąjungos vertybėmis, taikyti laikinąsias priemones pagal SESV 279 straipsnį, ypač tais atvejais, kai nesant tokių priemonių gali būti padaryta nepataisoma žala ES piliečiams arba ES teisinei tvarkai, ir pateikti prašymus skirti baudą pagal SESV 260 straipsnį tais atvejais, kai nesilaikoma laikinųjų priemonių;

24. primygtinai reikalauja, kad konkrečiais išimtiniais atvejais, pagrįstais dėl galimų demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių pažeidimų padarinių rimtumo ir jų poveikio masto, kartu su metiniu ciklu Europos Parlamentas arba Taryba galėtų prašyti Komisijos parengti skubų pranešimą apie padėtį;

25. pabrėžia, kad Konferencija dėl Europos ateities suteikia postūmį siekiant geriau suprasti poreikį apsaugoti Sąjungos pamatines vertybes ir reaguoti į jų krizę, todėl galėtų suteikti galimybę aptarti, kaip į Sutartis įtraukti veiksmingesnį jų laikymosi užtikrinimo procesą; pabrėžia, kad konferencija bus naujas postūmis Europos masto diskusijoms dėl Europos demokratijos stiprinimo;

26. teigia, kad ES sutarties 7 straipsnio veiksmingumui padidinti reikėtų užtikrinti Parlamento dalyvavimą pagal šį straipsnį vykstančiuose klausymuose, ir jeigu ateityje būtų keičiama Sutartis, turėtų būti panaikintas vienbalsiškumo reikalavimas ir sustiprintas sankcijų

---

¹ Pasiūlymas dėl Reglamento dėl Sąjungos biudžeto apsaugos esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, COM(2018)0324 final.

mechanizmas;

27. reikalauja, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas būtų sustiprintas įvedant individualių piliečių skundų teikimo priemonę; pabrėžia, kad reikia sukurti konstitucinių klausimų sprendimo mechanizmą; siūlo šiuos klausimus aptarti per būsimą Konferenciją dėl Europos ateities;

28. ragina persvarstyti 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantį Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą, siekiant sustiprinti šios agentūros įgaliojimus ir pajėgumus imtis veiksmų ginant ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintas vertybes ir savo iniciatyva teikti neprivalomas nuomones dėl ES teisėkūros aktų projektų, taip pat siekiant paskatinti sistemingas konsultacijas su Agentūra;

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	1.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 -: 5 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund, Charles Goerens, Esteban González Pons, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Antonio Tajani, László Trócsányi, Mihai Tudose, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Gilles Boyer, Jorge Buxadé Villalba, Cristian Ghinea, Maite Pagazaurtundúa, Nikolaj Villumsen

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

22	+
GUE/NGL	Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Esteban González Pons, Brice Hortefeux, Paulo Rangel, Antonio Tajani, Loránt Vincze, Rainer Wieland
RENEW	Gilles Boyer, Cristian Ghinea, Charles Goerens, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira, Mihai Tudose
VERTS/ALE	Damian Boeselager, Gwendoline Delbos Corfield, Daniel Freund

5	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Jacek Saryusz Wolski
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Antonio Maria Rinaldi

1	0
PPE	László Trócsányi

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	22.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 51 -: 14 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Magdalena Adamowicz, Malik Azmani, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Lívía Járóka, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Paulo Rangel, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sylwia Spurek, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Delara Burkhardt, Gwendoline Delbos-Corfield, Kostas Papadakis, Kris Peeters, Anne-Sophie Pelletier, Rob Rooken, Paul Tang, Tomáš Zdechovský
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (209 straipsnio 7 dalis)	Isabel Benjumea Benjumea

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

51	+
PPE	Magdalena ADAMOWICZ, Isabel BENJUMEA BENJUMEA, Vladimír BILČÍK, Vasile BLAGA, Ioan-Rareș BOGDAN, Lena DÚPONT, Andrzej HALICKI, Jeroen LENAERS, Nuno MELO, Roberta METSOLA, Nadine MORANO, Kris PEETERS, Paulo RANGEL, Ralf SEEKATZ, Tomas TOBÉ, Tomáš ZDECHOVSKÝ
S&D	Katarina BARLEY, Pietro BARTOLO, Delara BURKHARDT, Maria GRAPINI, Sylvie GUILLAUME, Evin INCIR, Marina KALJURAND, Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR, Javier MORENO SÁNCHEZ, Birgit SIPPEL, Sylwia SPUREK, Paul TANG, Bettina VOLLATH, Elena YONCHEVA
Renew	Malik AZMANI, Anna Júlia DONÁTH, Sophia in 't VELD, Fabienne KELLER, Moritz KÖRNER, Maite PAGAZAURTUNDÚA, Michal ŠIMEČKA, Ramona STRUGARIU, Dragoș TUDORACHE
Greens/EFA	Patrick BREYER, Saskia BRICMONT, Damien CARÊME, Gwendoline DELBOS-CORFIELD, Alice KUHNKE, Diana RIBA I GINER, Tineke STRIK
GUE	Pernando BARRENA ARZA, Cornelia ERNST, Anne-Sophie PELLETIER, Sira REGO
NI	Laura FERRARA

14	-
PPE	Balázs HIDVÉGGHI, Lívia JÁRÓKA
ID	Nicolas BAY, Nicolaus FEST, Jean-Paul GARRAUD, Annalisa TARDINO, Tom VANDENDRIESSCHE
ECR	Joachim Stanisław BRUDZIŃSKI, Jorge BUXADÉ VILLALBA, Nicola PROCACCINI, Rob ROOKEN, Jadwiga WIŚNIEWSKA
NI	Kostas PAPADAKIS, Milan UHRÍK

1	0
ID	Peter KOFOD

Naudojami sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė